

Methodiek onderwijs

CANNA - QUIZ

**BIJZONDER
ZONDER**

Auteur

Lyssa Toyinbo

Concept & Lay-out

C+H [www.cplush.be]

Verantwoordelijke uitgever

Paul Van Deun, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
wettelijk depotnummer: D/2019/6030/18

© 2019

VAD, Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs
Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
Ondernemingsnummer: 0424.327.587
RPR Brussel

T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

Het gebruik van (delen van) deze publicatie is toegestaan
mits behoud van visie en doelstellingen van de publicatie,
mits duidelijke bronvermelding
en mits er geen financiële winst mee beoogd wordt.

CANNA - QUIZ

DUUR

1 lesuur

VOOR WIE?

Elke leerkracht die lesgeeft in het 4de en 5de middelbaar. Deze methodiek is gemaakt voor TSO- en ASO-klassen. Voor BSO-klassen is het aan de leerkracht om in te schatten of de methodiek voldoende aansluit bij het klasniveau.

Canna-quiz is een actieve methodiek die feit- en fabelvragen afwisselt met doe-opdrachten. Een mogelijk alternatief om rond het thema cannabis te werken is de methodiek Canna-battle waar de klemtoon minder op het actieve ligt en meer op het zelf opzoeken van informatie en argumenteren.

DOEL

De Canna-quiz richt zich naar leerlingen die geen cannabis gebruiken. De overgrote meerderheid van de leerlingen heeft nooit cannabis gebruikt. Cannabis is bij leerlingen vaak wel aanwezig in hun leefwereld via leeftijdsgenoten die gebruiken, geruchten over gebruik, ... Leerlingen overschatten hierdoor het cannabisgebruik bij leeftijdsgenoten. De Canna-quiz wil dit beeld doorprikken en leerlingen die niet gebruiken bevestigen dat ze goed bezig zijn door te verwijzen naar de sociale norm: vier jonge-

ren op de vijf hebben nooit cannabis gebruikt. Er wordt ook ingegaan op de effecten en risico's van cannabis. De teams strijden in de Canna-quiz voor de eerste plaats. De Canna-quiz draagt bij aan de realisatie van verschillende vakoverschrijdende eindtermen (VOETen) (zie bijlage 1).

WAT IS JOUW ROL ALS LEERKRACHT?

Als 'quizmaster' leid je de quiz en stuur je gesprekken bij.

- Om deze methodiek te gebruiken heb je geen voorkennis nodig. Wil je je op voorhand toch wat inlezen, neem dan onze 'Meest gestelde vragen folder cannabis' door (gratis te downloaden via vad.be).
- Als je geen antwoord weet op een vraag, zeg je dat je geen expert bent en verwijs je de leerlingen door naar druglijn.be. Je kan deze vragen tijdens de les noteren en de leerlingen het antwoord laten opzoeken op druglijn.be tegen de volgende les.
- Ga zelf niet in discussie met de leerlingen, maar speel controversiële of pro-cannabis uitspraken/ vragen terug naar de klasgroep door bijvoorbeeld te vragen: 'Denkt iedereen hier hetzelfde over?'. Zo laat je verschillende opinies aan bod komen. Verwijs ook terug naar de uitleg bij de vraag en naar druglijn.be voor correcte en objectieve informatie.

CANNA - QUIZ

STAP 1

Neem de powerpointpresentatie door en voorzie het nodige materiaal:

- Eén dobbelsteen
- Een scorebord
- Een pc met projector
- Print de feit- en fabelkaarten uit (voor elk team) (zie bijlage 3)
- Print de legende voor elke mogelijke worp uit (zie bijlage 4)
- Voorzie materiaal voor de doe-opdrachten:
 - Eén ballon per team
 - Timer
 - Emmer/open vuilnisemmer
 - 3-tal proppen (van A4-kladpapier)
 - Schoolbord en krijt of stift
 - Blinddoek

STAP 2

Bereid de Canna-quiz voor:

- Verdeel de klas in 2 tot 4 gelijke teams van 3 tot 7 leerlingen per team
- Geef elk team een feit- en fabelkaart
- Hang de legende met de mogelijke worpen op in de klas
- Zet de powerpointpresentatie klaar

STAP 3

Geef informatie over Bijzonder Zonder:

“Dit jaar wordt er in (je stad/gemeente) op scholen, in jeugdbewegingen en in sportclubs gewerkt rond cannabis. De meerderheid van de jongeren gebruikt geen cannabis, terwijl jongeren dat soms wel denken. Heel wat jongeren kunnen coole dingen en hebben talent. In filmpjes tonen jongeren hoe ze hun kicks vinden en daarvoor geen cannabis nodig hebben. De filmpjes worden verspreid via Instagram. Deze filmpjes kan je terugvinden op bijzonderzonder.com.”

Schrijf de naam van de website bijzonderzonder.com op het bord.

“Wisten jullie dat cannabis invloed heeft op heel veel dingen die je doet? Om te testen hoeveel jullie weten over cannabis, gaan we dit lesuur de Canna-quiz spelen.”

CANNA - QUIZ

STAP 4

Leg de spelregels uit:

"Ik ben geen expert over cannabis, dus ik weet niet overal een antwoord op. Als jullie na deze les nog met vragen zitten, kunnen jullie een antwoord vinden bij druglijn.be. Alle informatie van de quiz komt ook van de DrugLijn-website. De quiz bestaat uit feit- of fabelvragen en doe-opdrachten (bijlage 3). Om te bepalen of de teams een quizvraag of een doe-opdracht krijgen, mag elk team om de beurt met de dobbelsteen gooien. Het getal dat gegooid wordt, bepaalt of je een feit- of fabelvraag, doe-opdracht, één punt extra of time-out krijgt."

- Bij een **feit- of fabelvraag** antwoorden alle teams tegelijkertijd op de gestelde vraag door de feit- of fabelkaart omhoog te steken. Elk team dat juist heeft geantwoord op de vraag krijgt 1 punt.
- Bij een **doe-opdracht** strijden de teams tegen elkaar. Ze vaardigen telkens één teamlid af dat de opdracht mag spelen. Het team dat de opdracht wint, krijgt 2 punten.

- Gooit iemand **+1 punt**, dan krijgt dat team één punt extra en mag het volgende team meteen daarna met de dobbelsteen gooien.
- Gooit iemand een **time-out**, dan mag dat team niet deelnemen aan de eerstvolgende feit- of fabelvraag. Is de volgende vraag een opdracht, dan strijden de teams tegen elkaar en mag het team met een time-out niet meedoen met de volgende feit- of fabelvraag.

Het team met de meeste punten, heeft de quiz gewonnen."

Tip: Zijn de opdrachten op? Stel dan een feit- of fabelvraag (of omgekeerd).

Communicatie naar ouders

Het is goed om de ouders van de jongeren die je betreft in de methodiek op de hoogte te brengen van het aanbod. Je kan dat doen door het tekstje in bijlage 5 te verspreiden als flyer of dit te delen via een online kanaal zoals Smartschool. Er wordt kort uitleg gegeven over het waarom van de methodiek en ouders worden doorverwezen naar de DrugLijn-website voor meer info.

BIJLAGE

1

Canna-quiz

1

CANNA-QUIZ

VOETEN

STAM

ET 12 De jongeren zijn bekwaam om alternatieven af te wegen en een bewuste keuze te maken.

ET 20 De jongeren nemen verantwoordelijkheid op voor het eigen handelen, in relaties met anderen en in de samenleving.

ET 27 De jongeren dragen zorg voor de toekomst van zichzelf en de ander.

CONTEXT 1 LICHAAMELIJKE GEZONDHEID EN VEILIGHEID

C1, ET 8 De jongeren schatten de risico's en gevolgen in bij het gebruik van genotsmiddelen en medicijnen en reageren assertief in aanbodsituaties.

CONTEXT 2 MENTALE GEZONDHEID

C2, ET 6 De jongeren stellen zich weerbaar op.

CONTEXT 3 SOCIORELATIONELE ONTWIKKELING

C3, ET 6 De jongeren doorprikken vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik.

BIJLAGE

2

Canna-quiz

2

CANNA-QUIZ

QUIZVRAGEN EN OPDRACHTEN

7 FEIT- OF FABELVRAGEN

1. EEN JOINT ROKEN HELPT TEGEN STRESS

OPLOSSING: FABEL

Geef extra uitleg: Een joint kan tijdelijk een ontspannen gevoel geven, maar neemt de oorzaken van stress niet weg. Cannabis versterkt ook hoe iemand zich op dat moment voelt. Wanneer iemand gespannen, angstig of down is, dan kan een joint dat gevoel nog versterken.

2. DOOR CANNABIS TE GEBRUIKEN KAN JE MINDER GOED STUDEREN

OPLOSSING: FEIT

Geef extra uitleg: Door cannabis te gebruiken denk je dat het studeren goed gaat, maar kan je je minder goed concentreren en wordt het kortetermijngeheugen verstoord, waardoor je sneller dingen vergeet en het moeilijk wordt om te leren.

3. DE MEERDERHEID VAN ALLE 15- TOT 17-JARIGE VLAAMSE JONGEREN PROBEERDE OOI T CANNABIS

OPLOSSING: FABEL

Geef extra uitleg: Recente Vlaamse cijfers geven aan dat slechts 1 op de 5 van alle 15- tot 17-jarigen ooit cannabis gebruikten.

4. CANNABIS GEBRUIKEN IS ILLEGAAL

OPLOSSING: FEIT

Geef extra uitleg: Cannabis is een illegale drug. Je kan altijd een straf (vb. geldboete) krijgen als je cannabis bij je hebt en/ of cannabis gebruikt. Dit is zo voor minderjarigen én voor meerderjarigen. Bij cannabisbezit voor persoonlijk gebruik kunnen meerderjarigen in bepaalde situaties wel een lage vervolgingsprioriteit krijgen. Dit betekent dat de politie een vereenvoudigd proces-verbaal opmaakt, maar er niet meteen een straf volgt.

5. 8 OP DE 10 JONGEREN VAN JULLIE LEEFTIJD DENKEN DAT HUN BESTE VRIENDEN HET NIET OKE Zouden VINDEN, MOCHTEN ZE CANNABIS GEBRUIKEN

OPLOSSING: FEIT

Geef extra uitleg: Aan jouw leeftijdsgenoten werd gevraagd hoe ze denken dat hun beste vrienden zouden reageren als ze cannabis gebruikten. De meeste jongeren [16 op de 20] denken dat hun beste vrienden het niet oké zouden vinden als ze cannabis gebruikten. Bijna niemand [1 op de 20] denkt dat hun vrienden cannabisgebruik wel oké zouden vinden. 3 op de 20 denken dat hun vrienden niet zouden reageren op hun cannabisgebruik.

6. CANNABIS KAN VERSLAVEND ZIJN

OPLOSSING: FEIT

Geef extra uitleg: Wie cannabis gebruikt, kan verslaafd geraken. Het risico op verslaving wordt groter als je meer gebruikt, gedurende een langere tijd en frequenter. Hoe jonger je begint met cannabis, hoe groter de kans op verslaving.

7. ALCOHOL HEEFT INVLOED OP HET EFFECT VAN EEN JOINT

OPLOSSING: FEIT

Geef extra uitleg: Alcohol heeft invloed op het effect van cannabis, al weet je het effect nooit op voorhand. Als je alcohol en cannabis combineert, kan het zijn dat je plots misselijk en duizelig wordt. Zelfs van cannabis op zich kan iemand al misselijk en duizelig worden.

1. JUMP FOR MY LOVE

VOORBEREIDING

Eén ballon per deelnemer

ACTIE

1. De teams strijden tegen elkaar. Elk team vaardigt één teamlid af.
2. De deelnemers moeten om het eerst een ballon opblazen tot deze ontploft.
3. Terwijl ze blazen, moeten ze tegen een muur zitten, zodat hun bovenbenen en hun bovenlichaam een hoek van 90 graden maken.
4. Het team waarvan de ballon als eerste ontploft, wint.

UITLEG

Om ballonnen op te blazen heb je longkracht nodig. Tijdens een inspanning raak je sneller buiten adem, waardoor een ballon opblazen moeilijker wordt. Wist je dat je door cannabis te roken minder inspanningen kan doen en je sneller buiten adem raakt? Het zorgt ervoor dat je conditie slechter wordt.

2. ZEG EENS EUH

VOORBEREIDING

Neem een timer bij de hand

ACTIE

1. De teams strijden tegen elkaar. Elk team vaardigt één teamlid af die over zijn/haar talent mag praten.
2. Eén jongere per team praat om de beurt gedurende maximum één minuut over zijn of haar 'talent'. De tijd wordt getimed tot degene die aan het woord is 'euh' zegt. Dan is het aan de volgende.
3. Het team waarvan de deelnemer het langst heeft kunnen praten zonder 'euh' te zeggen, wint. Let op: De jongere moet blijven praten, wanneer er een stilte van langer dan 5 seconden is, stopt de tijd.

UITLEG

Was het nu al moeilijk om geen 'euh' te zeggen? Moest je je goed concentreren? Wist je dat het moeilijker is om je aandacht erbij te houden wanneer je cannabis gebruikt hebt? Bovendien doet cannabisgebruik je geheugen achteruitgaan, waardoor je sneller dingen vergeet. Hierdoor kan je ook minder goed multitasken (twee dingen tegelijkertijd doen, zoals bijvoorbeeld op je gsm kijken terwijl je ergens naartoe wandelt).

3. PROPJES GOOIEN

VOORBEREIDING

Voorzie een emmer of open vuilnisemmer en 3 propjes A4-kladpapier.

ACTIE

1. De teams strijden tegen elkaar. Elk team vaardigt één teamlid af.
2. Laat de teams om de beurt, vanop 3 à 4 meter afstand van de vuilbak of emmer, de propjes erin gooien.
3. Het team dat in het minst aantal pogingen de 3 propjes in de vuilbak of emmer kan gooien, wint.

UITLEG

Om de propjes papier in een vuilbak of emmer te gooien, moet je goed kunnen mikken en is je oog-handcoördinatie heel belangrijk. Hierbij gebruik je tegelijkertijd je ogen (zicht) en je handen. Wist je dat cannabis net die oog-handcoördinatie verstoort? Hierdoor kan je dus bijvoorbeeld ook moeilijker een pas geven bij het voetballen of scoren bij het basketten.

4. TEKENEN

VOORBEREIDING

Voorzie een schoolbord, krijt of stift en een blinddoek

ACTIE

1. De teams strijden tegen elkaar. Elk team vaardigt één teamlid af.
2. Eén vrijwilliger (maakt niet uit van welk team) tekent geblinddoekt op één minuut 'longen' op het bord.
3. De afgevaardigden van de teams mogen luidop raden. Het team dat het woord als eerste raadt, wint. Let op: De rest van de klas mag niet raden.

UITLEG

Net zoals sigaretten roken, is cannabis roken slecht voor je longen. Er zit tot 3 keer meer teer (kankerverwekkende stof) in de rook van een joint dan in de rook van een sigaret. Dit komt omdat de filter van een joint (een opgerold papiertje) minder teer tegenhoudt dan de filter van een sigaret. Zelfs wie cannabis zonder tabak rookt, krijgt meer teer binnen dan bij een sigaret. De rook diep inademen en lang vasthouden, zorgt voor nog meer teer in de longen. Hierdoor kan je van zowel joints als sigaretten sneller buiten adem geraken.

BIJLAGE

3

Canna-quiz

3

CANNA-QUIZ

FEIT/FABEL KAARTEN

KNIP EN PRINT EEN FEIT EN FABEL-KAART UIT VOOR ELK TEAM

Feit

Fabel

Feit

Fabel

Feit

Fabel

Feit

Fabel

BIJLAGE

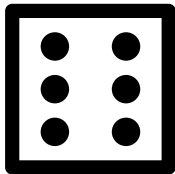
4

Canna-quiz

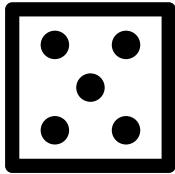
4

CANNA-QUIZ

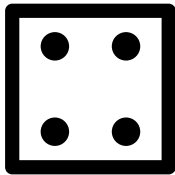
PUNTENSHEMA DOBBELSTENEN

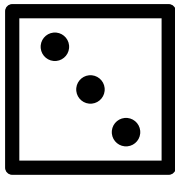
+ 1 PUNT

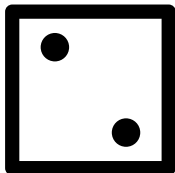
DOE-OPDRACHT

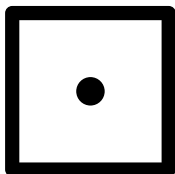
FEIT / FABEL

DOE-OPDRACHT

FEIT / FABEL

TIME-OUT

BIJLAGE

5

Communicatie naar ouders

Communicatie naar ouders

Beste ouder, opvoeder,

Vier op de vijf van de 15- tot 17-jarigen gebruiken geen cannabis. Een klein deel experimenteert ermee en slechts een heel klein deel gebruikt regelmatig.

We willen de jongeren bevestigen in hun keuze om niet te gebruiken.

Daarom focussen we met onze school op de talenten en vaardigheden van jongeren en doen we mee met Bijzonder Zonder. Dit is een initiatief van jouw gemeente om preventief te werken rond cannabis. Hiervoor organiseerden we een les waaraan jouw kind deelnam. Wat kan je als ouder doen?

- Bevestig je kind in wat hij of zij goed kan
- Praat met je kind over cannabis. Tips vind je op www.druglijn.be/ouders
- Bevestig je kind in het feit dat hij of zij geen cannabis gebruikt

Meer weten over Bijzonder Zonder?

www.bijzonderzonder.com